

هفته نامه تحولات انرژی (۴۷)

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱ قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی
- ۲ ادعاها و اظهارات ضد و نقیض مسئولان پاکستانی درخصوص تعهدات ایران در قبال خط لوله صلح
- ۳ خط لوله گازی ایران - عمان - هند، مثبت‌ترین دستاورد منطقه‌ای
- ۶ مبادله ۱۰۰ هزار میلیارد ریال قرارداد تولید برق از انرژی‌های نو
- ۹ فروش دارایی‌های خارجی عمان در صورت کاهش بهای نفت
- ۱۰ کاهش میزان تولید نفت و گاز روسیه در ماه فوریه
- ۱۱ تنش در اوکراین بهای نفت در بازار آسیا را افزایش داد
- ۱۲ اُم وی اتریش با پاکستان قرارداد نفتی امضا کرد

هفته‌نامه تحولات انرژی (۴۷)

قیمت‌های بین‌المللی نفت خام، گاز طبیعی و فرآورده‌های نفتی

(به‌روز شده ۶ مارس ۲۰۱۴ (۱۳۹۲/۱۲/۱۵))

عنوان	قیمت	بازار
نفت خام وست تگزاس (دلار در بشکه)	۱۰۱/۴۵	نایمکس
نفت خام عمان (دلار در بشکه)	۱۰۵/۴۲	بورس دویی
نفت خام برنت (دلار در بشکه)	۱۰۷/۷۶	بورس لندن
نفت کوره ۱۸۰ (دلار به ازای تن متریک)	۵۸۴/۴۹	فوب خلیج فارس
نفت‌گاز (دلار در بشکه)	۱۲۰/۸۰	فوب خلیج فارس
نفت حرارتی (سنت در لیتر)	۸۱	نایمکس
بنزین (سنت در لیتر)	۷۷	نایمکس
بنزین سوپر (سنت در لیتر)	۷۴	فوب خلیج فارس
گاز طبیعی (سنت در مترمکعب)	۱۶	نایمکس

مأخذ: سایتهای، Platt's, NYMEX, ICE DME و شرکت ملی نفت ایران.

قیمت روزانه سبد اوپک (دلار به ازای هر بشکه)

متوسط روزانه سبد اوپک	
قیمت	تاریخ (مارس ۲۰۱۴)
۱۰۴/۳۷	۶
۱۰۵/۲۴	۵
۱۰۶/۳۰	۴
۱۰۷/۸۰	۳

مأخذ: سایت اوپک.

ادعاها و اظهارات ضد و نقیض مسئولان پاکستانی در خصوص تعهدات ایران در قبال خط لوله صلح^۱

تسنیم اسلم، سخنگوی وزارت امور خارجه پاکستان در کنفرانس خبری هفتگی خود ابراز داشت: ایران به علت تحریم‌های بین‌المللی نمی‌تواند به تعهداتش برای تکمیل پروژه خط لوله صلح عمل کند. وی افزود: ایران با فراهم نکردن بودجه لازم برای ادامه پروژه خط لوله صلح به تعهدش در این زمینه عمل نکرد.

اسلم تأکید کرد: بعد از به نتیجه رسیدن مذاکرات هسته‌ای ایران با آمریکا و اتحادیه اروپا ما می‌توانیم ادامه کار خط لوله واردات گاز از ایران را پیش ببریم. اظهارات این مقام دولتی پاکستان در خصوص خط لوله صلح ایران در حالی است که چندی پیش وزیر نفت و منابع طبیعی پاکستان به مجلس ملی این کشور اعلام کرد

۱. خبرگزاری فارس.

که پروژه خط لوله انتقال گاز ایران به پاکستان فعلاً بر روی میز دولت این کشور قرار ندارد.

این اظهارات در حالی است که «علی ماجدی»، معاون وزیر نفت در امور بین‌الملل و بازرگانی اعلام کرده بود که تاکنون ایران برای ساخت این خط لوله حدود ۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری کرده و برای تکمیل آن نیز باید حدود یک میلیارد دلار دیگر سرمایه‌گذاری کند، از این رو پاکستانی‌ها باید به این قرارداد پایبند باشند. به باور کارشناسان، ادعاها و اظهارات ضد و نقیض مسئولان پاکستانی درباره احداث خط لوله انتقال گاز ایران به حدی رسیده که به نظر می‌رسد دولتمردان ایران باید چاره‌اندیشی اساسی در این باره داشته باشند.

خط لوله گازی ایران - عمان - هند، مثبت‌ترین دستاورد منطقه‌ای^۱

به گزارش پایگاه اینترنتی تایمز آف ایندیا^۱، هند در حال بررسی مجدد احداث یک خط لوله انتقال گاز از منطقه خلیج فارس است، اما این بار این خط لوله قرار است به جای عبور از خاک پاکستان، از بستر دریا بگذرد؛ با کاهش تحریم‌ها علیه ایران پس از توافق هسته‌ای ژنو، این خط لوله انتقال گاز شاید مثبت‌ترین دستاورد منطقه‌ای باشد. این طرح جدید برای ترانزیت نفت و گاز با یک خط لوله زیردریایی از مسیر عمان پیشنهاد شده و فرایندی است که منابع انرژی ایران و حتی ترکمنستان و

۱. خبرگزاری شانا.

آذربایجان نیز می‌توانند خوراک این خط لوله و در نتیجه تقاضای بازار رو به رشد انرژی هند را تأمین کند.

یوسف‌بن علوی بن عبدالله، وزیر امور خارجه عمان، در دیدار روز جمعه (۹ اسفندماه) با سلمان خورشید، وزیر امور خارجه هند، امکان اجرای این طرح گازی را بررسی کرد.

عمان ده سال پیش ۹۰ میلیون دلار در این طرح گازی سرمایه‌گذاری کرد، که پیشرفتی نداشت، اما هم‌اکنون فناوری پیشرفت کرده است و خطوط لوله‌ای ساخته شده‌اند که از بستر دریای مدیترانه و از الجزایر تا ایتالیا و از بستر دریای سیاه و از روسیه تا آلمان امتداد دارند.

وزیر خارجه عمان پیشنهاد داده است که این خط لوله می‌تواند گاز ایران و حتی قطر و کشورهای آسیای میانه را ترانزیت کند. خورشید در دیدار جداگانه خود با محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه ایران، این موضوع را مطرح کرد.

ایران در ماه دسامبر سال ۲۰۱۳ برنامه اعطای یک وام ۵۰۰ میلیون دلاری را به اسلام‌آباد برای ساخت بخش پاکستانی خط لوله واردات گاز از ایران فسخ کرد. هند نیز چند سال پیش به دلیل موضوع‌های امنیتی و بهای گاز از این طرح خارج شده بود. ظریف در کنار پیشنهاد عمانی‌ها، اعلام کرده است که ایران به‌طور جداگانه درحال مذاکره با ترکمنستان برای احداث یک خط لوله زمینی انتقال گاز از این کشور به پایانه‌هایی در ایران است تا گاز عشق آباد از آنجا به بازارهایی مانند هند صادر شود.

اگر این گفتگوها به نتیجه برسد، ایران می‌تواند به پایگاه و هاب صادرات گاز میدان‌های خود و دیگر عرضه‌کنندگان منطقه‌ای، حتی قطر (بزرگترین عرضه‌کننده ال‌ان‌جی به هند) بدل شود.

سوبوچ جین، مدیر شرکت سیج،^۱ شرکت هندی در زمینه فناوری ساخت خطوط لوله زیردریایی، گفت: ساخت خط لوله زیردریایی انتقال گاز از ایران به هند می‌تواند در طول سه تا چهار سال تکمیل شود.

وی افزود: بررسی‌ها و مطالعات امکان‌سنجی‌هایمان نشان می‌دهد که هزینه ساخت چنین خط لوله‌ای در منطقه پنج میلیارد دلار خواهد بود.

به گفته جین، چنین خط لوله‌ای که عرضه‌کنندگان عمده گاز می‌توانند از آن برای اتصال به پایانه‌های ال‌ان‌جی در سواحل غرب هند استفاده کنند؛ می‌تواند روزانه حدود ۳۱ میلیون مترمکعب گاز به هند انتقال دهد.

یک مقام ارشد هندی گفت: دهلی نو به واردات ال‌ان‌جی وابسته است، اما اگر ما تنها خودمان را محدود به واردات ال‌ان‌جی کنیم، به واردات انرژی‌های گرانقیمت وابستگی شدید خواهیم داشت، بنابراین احداث یک خط لوله انتقال گاز به‌خصوص برای بخش تولید برق، بسیار اهمیت دارد.

وی افزود: در آینده‌ای نزدیک نیروگاه‌های تولید برق حدود ۲۰ هزار مگاواتی هند به‌دلیل کمبود گاز، تعطیل خواهند شد. اگر تجارت انرژی میان ایران و هند ادامه پیدا کند، بندر چابهار اهمیت بیشتری پیدا خواهد کرد.

ظریف و خورشید توافق کردند که توافقنامه نهایی در زمینه سرمایه‌گذاری در این بندر امضا شود. آنچه روشن و بدیهی است، این است که ایران در حال بازگشت به میز ژئواستراتژیک منطقه است. در صورت توافق نهایی، گاز ایران از طریق یک خط لوله ۱۴۰۰ کیلومتری زیردریایی به هندوستان صادر می‌شود که در این صورت، طولانی‌ترین خط لوله انتقال گاز زیردریایی جهان خواهد بود. هم‌اکنون خط لوله ۱۲۰۰ کیلومتری انتقال گاز نروژ به انگلستان که در بستر دریای شمال ساخته شده، طولانی‌ترین خط لوله انتقال گاز زیردریایی جهان به‌شمار می‌رود.

مبادله ۱۰۰ هزار میلیارد ریال قرارداد تولید برق از انرژی‌های نو^۱

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی از مبادله بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد ریال قرارداد تولید برق از انرژی‌های نو خبر داد و گفت: قیمت تضمینی خرید برق از نیروگاه‌های بادی و خورشیدی از ۱۷۶۰ ریال به ۴۴۳۰ ریال به‌ازای هر کیلووات ساعت افزایش یافته است.

هوشنگ فلاحتیان در آئین گشایش ششمین نمایشگاه بین‌المللی انرژی‌های تجدیدپذیر، بهره‌وری انرژی و مولدهای مقیاس کوچک در محل دائمی نمایشگاه‌های بین‌المللی تهران گفت: تا ابتدای اسفندماه سال جاری بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد ریال قرارداد تولید برق از منابع تجدیدپذیر با بخش خصوصی مبادله شده است.

معاون وزیر نیرو در امور برق و انرژی اظهارداشت: مبادله بیش از ۱۰۰ هزار میلیارد ریال قرارداد تولید برق از انرژی‌های نو با اقدام‌هایی که در طول ۶ ماه برای توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر صورت گرفته است، تاکنون ۵۰۰ مگاوات قرارداد با بخش خصوصی مبادله شده و امیدواریم تا پایان سال ۱۳۹۳ این نیروگاه‌ها احداث شود.

فلاح‌تیمان ادامه داد: براساس مفاد بند «۱۹» قانون بودجه سال ۱۳۹۲ که محتوای این بند در سال ۱۳۹۳ نیز مورد تأیید قرار گرفت، به وزارت نیرو فرصت داده شده که معادل ۱۲۰ هزارمیلیارد ریال برای افزایش بازده نیروگاه‌ها و توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر از جمله انرژی بادی و خورشیدی و کاهش تلفات و بهینه‌سازی مصرف انرژی از طریق بیع متقابل قرارداد مبادله کند. این قراردادها جهت فرهنگ‌سازی در زمینه کاربرد بیشتر برای انرژی‌های خورشیدی برنامه‌ریزی شده، ضمن آنکه قرار است بر روی بام تعدادی از مساجد، مدارس و اماکن عمومی، نیروگاه‌های خورشیدی فعال شوند تا مردم با این نیروگاه‌ها آشنایی پیدا کنند و با تسهیلاتی که در سال آینده پیش‌بینی شده است، کاربرد نیروگاه‌های خورشیدی بیش از پیش بر روی بام منازل ایرانی‌ها توسعه یابد.

وی با بیان اینکه وزارت نیرو به دنبال این است که بخشی از نیاز اماکن مسکونی را از طریق احداث نیروگاه‌های خورشیدی برطرف کند گفت: قرار است تسهیلاتی به علاقه‌مندانی که می‌خواهند بخشی از انرژی برق خود را به وسیله خورشید تأمین کنند، پرداخت شود. اولویت نیروگاه‌ها در مناطقی احداث می‌شوند که بیشترین پتانسیل بار در کشور را دارد.

این مقام مسئول در وزارت نیرو با بیان اینکه بند «۱۹» قانون بودجه ۹۲ این فرصت را ایجاد کرده است که هر فرد حقیقی و حقوقی که به احداث نیروگاه‌های تجدیدپذیر اقدام می‌کند، می‌تواند بازگشت سرمایه خود را از طریق سوخت صرفه‌جویی شده از تولید انرژی به دست بیاورد گفت: سرمایه‌گذارانی که به احداث نیروگاه‌های بادی و خورشیدی در ایران علاقه‌مند هستند، می‌توانند به سازمان انرژی‌های نو و شرکت توانیر مراجعه کرده و نسبت به عقد قرارداد اقدام کنند و سرمایه آنان معادل سوخت صرفه‌جویی شده ظرف دو سال پس از راه‌اندازی نیروگاه‌ها برگردانده می‌شود و هیچ ریسکی برای بازگشت سرمایه وجود ندارد.

فلاحیان تصریح کرد: قیمت تضمینی خرید برق از نیروگاه‌های بادی و خورشیدی از ۱۷۶۰ ریال به ۴۴۳۰ ریال به ازای هر کیلووات ساعت افزایش یافته و این درحالی است که متوسط قیمت برقی که به مشترکان عرضه می‌شود، ۴۳۰ ریال به ازای هر کیلووات ساعت است که ۱۶۰ ریال از این میزان برای هدفمندی یارانه‌ها به مردم برگردانده می‌شود و تنها ۲۶۰ ریال در اختیار وزارت نیرو قرار می‌گیرد.

وی افزود: وزارت نیرو قصد دارد سبد تولید برق را متنوع کند تا همه نیازهای برق کشور در آینده از طریق سوخت فسیلی تأمین نشود. به گفته فلاحیان، در حال حاضر وابستگی تولید برق به سوخت‌های فسیلی ۹۵ درصد است که با استفاده از گاز، گازوئیل و مازوت صورت می‌گیرد، اما براساس ردیف‌های جدید باید از ظرفیت انرژی بادی، خورشیدی و زغال‌سنگ برای تولید برق استفاده شود.

فروش دارایی‌های خارجی عمان در صورت کاهش بهای نفت^۱

در صورتی که بهای نفت خام همچنان کاهش پیدا کند، عمان احتمالاً دارایی‌های خارجی خود را به منظور سرمایه‌گذاری در طرح هزینه‌های عمومی به فروش می‌رساند.

اقتصاد عمان وابسته به صنعت نفت و گاز است که معادل ۸۷ درصد درآمد این کشور از طریق این صنعت تأمین می‌شود. به گزارش آمار منتشر شده از بانک مرکزی عمان، در حال حاضر به منظور تعادل در اقتصاد خود لازم است هر بشکه نفت خود را ۱۰۵ دلار معامله کند. با این حال، طرح افزایش درآمدهای عمومی برای ساماندهی وضعیت هزینه‌ها ممکن است باعث بالا رفتن بهای نفت تا ۱۱۲ دلار برای هر بشکه در این کشور شود.

با توجه به بهای نفت خام برنت که اخیراً در سطح ۱۰۸ دلار برای هر بشکه قرار گرفته، عمان خواهد توانست با این کاهش اندک در بهای نفت رویاروی کند. با این حال با توجه به امکان افزایش تولید نفت خام عراق، ایران و لیبی در سال ۲۰۱۴ بسیاری از تحلیلگران پیش‌بینی می‌کنند که بهای نفت خام تا پایان سال جاری احتمالاً به حدود ۱۰۵ دلار برای هر بشکه تنزل می‌یابد.

با توجه به برنامه عمان برای هزینه‌های عمومی، کاهش بهای نفت خام می‌تواند برای نخستین بار و از سال ۱۹۹۷ این کشور را مجبور به استقراض پول از بازارهای بین‌المللی کند.

کاهش میزان تولید نفت و گاز روسیه در ماه فوریه^۱

بنابر آمار روز یکشنبه (۱۱ اسفندماه) وزارت انرژی روسیه، تولید روزانه نفت روسیه از ۱۰ میلیون و ۶۲۰ هزار بشکه در ماه ژانویه ۲۰۱۴ به ۱۰ میلیون و ۵۸۰ هزار بشکه در ماه فوریه این سال کاهش یافته است.

تولید نفت روسیه از ۴۴ میلیون و ۹۰۳ هزار تن در ماه ژانویه به ۴۰ میلیون و ۴۰۷ هزار تن در ماه فوریه کاهش یافته است.

تولید گاز روسیه نیز از دو میلیارد و ۱۲۰ میلیون مترمکعب در ماه ژانویه ۲۰۱۴ به دو میلیارد و ۶۰ میلیون مترمکعب در روز در ماه فوریه این سال رسیده است. بنابر ارزیابی‌های رویترز، عربستان سعودی، دومین تولیدکننده بزرگ نفت در جهان پس از روسیه، در ماه فوریه ۹ میلیون و ۶۵۰ هزار بشکه در روز نفت تولید کرده است.

روسیه در نظر دارد تولید نفت خود را در دهه جاری دست کم در میزان ۱۰ میلیون بشکه در روز ثابت نگه دارد؛ تولید نامتعارف نفت مانند تولید نفت سخت^۲ با کمک معافیت‌های جدید مالیاتی به‌عنوان منبع اصلی افزایش تولید نفت روسیه در نظر گرفته شده است.

روسیه با تولید روزانه بیش از ۱۰ میلیون بشکه نفت خام، بزرگترین تولیدکننده نفت جهان است و تلاش می‌کند با توسعه زیرساخت‌ها و یافتن مشتریان جدید، امنیت تقاضای نفت خام خود را افزایش دهد.

۱. رویترز.

تنش در اوکراین بهای نفت در بازار آسیا را افزایش داد^۱

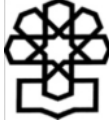
به گزارش خبرگزاری فرانسه از سنگاپور، بروز ناآرامی‌ها در اوکراین به‌عنوان یکی از راه‌های مهم انتقال نفت خام به اروپا به افزایش چشمگیر بهای نفت منجر شده است. بر پایه این گزارش، بهای هر بشکه نفت خام سبک شیرین برای تحویل در ماه آوریل در بازار معاملات آسیا با یک دلار و ۱۵ سنت افزایش به ۱۰۳ دلار و ۷۴ سنت رسید. نفت برنت دریای شمال نیز برای تحویل در زمان مشابه با یک دلار و ۴۳ سنت افزایش، بشکه‌ای ۱۱۰ دلار و ۵۰ سنت معامله شد. دزموند چوآ تحلیلگر مؤسسه کارگزاری سی.ام.سی. مارکت در سنگاپور در این باره گفت: اکنون چشم‌ها به تحولات اوکراین و وضعیت «کریمه» دوخته شده است. معتقدم که حداقل تا چند روز آینده این مسئله دیگر موارد تأثیرگذار بر بازار معاملات نفت را تحت‌الشعاع قرار می‌دهد. وی افزود: اوکراین یکی از حلقه‌های شبکه انتقال نفت دریای شمال محسوب می‌شود و بروز بحران در این کشور خطرپذیری انتقال انرژی و در نتیجه بهای نفت خام را افزایش می‌دهد. تحلیلگران مؤسسه «جی.پی.مورگان» نیز بر این باورند که اوکراین تولیدکننده و مصرف‌کننده عمده نفت محسوب نمی‌شود اما این کشور از موقعیت جغرافیای راهبردی ویژه‌ای برای انتقال منابع سوختی روسیه برخوردار است. به این ترتیب که بیش از ۷۰ درصد از گاز و نفت صادراتی روسیه از مسیر اوکراین منتقل می‌شود.

اُم وی اتریش با پاکستان قرارداد نفتی امضا کرد^۱

پس از مذاکرات مفصل و پشت درهای بسته بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران با شرکت اُم وی در وین، این غول نفت و گاز اتریشی‌ها به جای ایران با پاکستان قرارداد نفتی امضا کرد. شرکت اُم وی اتریش شریک سابق نفت و گاز ایران یکی از شرکت‌هایی بود که پس از پایان نشست یکصد و شصت و چهارمین اجلاس اوپک (آذرماه سال ۱۳۹۲) با بیژن زنگنه، وزیر نفت ایران در وین دیدار و گفتگو کرده بود. ترانزیت و انتقال گازهای ترش پارس جنوبی به کشورهای عضو اتحادیه اروپا، مشارکت و سرمایه‌گذاری در طرح توسعه فازهای ۳۵ ماهه پارس جنوبی از مهمترین محورهای مذاکرات وزیر نفت ایران با مسئولان اُم وی اتریش بوده است. اُم وی، یکی از سهامداران خط لوله ناباکو در ردیف بزرگترین توزیع‌کنندگان گاز طبیعی در بین کشورهای عضو اتحادیه اروپا قرار دارد که در کشورهای مختلف اروپایی از ترکیه تا اتریش شبکه انتقال و توزیع گاز طبیعی در اختیار دارد. این شرکت چند ملیتی بازار نفت و گاز جهان در کنار شرکت‌هایی همچون MOL مجارستان، RWE آلمان، بوتاس ترکیه، انرژی هولدینگ بلغارستان و ترانس‌گاز رومانی، قرار بود با واردات گاز از کشورهای حاشیه دریای خزر همچون آذربایجان، ایران و ترکمنستان میزان وابستگی اتحادیه اروپا به گاز روسیه را کاهش دهند. با وجود این، به دلیل ناکافی بودن حجم ذخایر گاز آذربایجان، تحریم ایران، در نهایت اجرای خط لوله ناباکو به‌عنوان یکی از رقبای گازی روس‌ها متوقف و سپس به حالت تعلیق درآمد. تا پیش

از شکل‌گیری کنسرسیوم خط لوله ناباکو با مشارکت اُم وی، این شرکت اتریشی سال ۱۳۸۶ تفاهمنامه‌ای با شرکت ملی نفت ایران به‌منظور مشارکت و سرمایه‌گذاری در طرح‌های بالادستی همچون فازهای پارس جنوبی، خرید ال.ان.جی و ترانزیت و صادرات گاز طبیعی ایران امضا کرده بود. ازسوی دیگر همزمان با آغاز دور جدید مذاکرات نفتی بین ایران و این غول انرژی اتریشی‌ها، اُم وی قراردادی با شرکت نفت پاکستان برای دریافت دو مجوز جدید اکتشاف نفت را در این کشور امضا کرد. ازاین‌رو اُم وی اتریش بلوک نفتی کوهان در استان بلوچستان و بلوک نفتی مرجند که در بلوچستان واقع است توسط شرکت نفت پاکستان توسعه داده خواهد شد. هر دوی این شرکت‌ها ۵۰ درصد سهام این میادین را در اختیار دارند. براساس توافق همکاری اکتشافات در نیمه دوم سال جاری میلادی آغاز می‌شود و متشکل از کسب اطلاعات علمی و حفاری چاه‌های اکتشافی است.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۳۵۵۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: هفته‌نامه تحولات انرژی (۴۷)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)
تهیه و تدوین‌کنندگان: زهرا جعفری، مجتبی درویش‌توانگر
ناظران علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی
مقاضی: حسین امیری‌خامکانی (عضو کمیسیون انرژی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی: —

تاریخ انتشار: ۱۳۹۲/۱۲/۱۸